

και έχουν τὰ ἴδια δικαιώματα στὶς διασκεδάσεις και τὶς ἴδιες ὑποχρεώσεις στὴ ζωὴ. Πῶς ἡ κοινωνία εἶναι κακιά φτιαγμένη και γιομάτη προλήψεις. Πῶς ὁ γάμος κάνει δυστυχισμένα και τ' ἀντρώγυνα και τὰ παιδιά. Πῶς οἱ ληστές κ' οἱ φονιάδες δὲν εἶναι χειρότεροι ἀπ' τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους και πῶς ἀντὶς γιὰ φυλακὲς και ἐκκλησίες δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι παρὰ ἀπέραντα σκολεῖα.

—Γι' αὐτὸ και σύ, ἔρε πηλιάνθρωπε, δὲν πατάς σ' ἐκκλησιά; ἄθεε!

—Ὁ παράξενος ξένος μὲ τὸ κακόμορφο κι ἀπεριποίητο πρόσωπο και τὰ μικρά, λαμπερά μάτια, χαμογέλασε. Ἐπειτα ζάρωσε τὸ μέτωπο κι ἀρχίνησε μὲ ἡσυχῇ, ἀλλὰ σταθερὴ φωνή.

—Ὁ οὐρανὸς ποὺ βλέπετε πάνου ἀπ' τὰ κεφάλια σας εἶναι ἓνα ἀπειρο ἀτέλειωτο—ἀτέλειωτο ἀπειρο. Ἡ γις μέσα σ' αὐτὸ εἶναι πολὺ—πολὺ μικρότερη ἀπ' ὅτι εἶναι ἓνας μικρὸς κόκος σκόνῃ μέσα στὸ βυθὸ ὠκεανό. Καὶ ὅπως εἶναι ἡ γις μέσα στὸ ἄπειρο, ἔτσι εἶναι κι ἀμέτρητες ἄλλες σφαῖρες μικρότερες και μεγαλύτερες ἀπ' αὐτή. Σ' ὅλες αὐτὲς τὶς σφαῖρες εἴτανε εἶναι ἡ θὰ εἶναι ἀνθρώποι, ζῶα, σπῖτια, ζώη. Ὅλα αὐτὰ τὰ σώματα μέσα στὸ ἄπειρο γίνονται, κοινοῦνται και διαλύονται ἀκολουθώντας νόμους. Αὐτοὶ οἱ νόμοι λέγονται θεός.

—Ὁ κόσμος δὲν ἔγινε σὲ ἑπτὰ μέρες ὅπως σὺ δολικά ἢ μυθολογικά λένε τὰ βιβλία. Ὁ κόσμος δὲν ἔχει ἀρχή, οὔτε τέλος. Οἱ ἀνθρώποι τῆς γις θὰ πεθάνουν, ἡ μικρὴ γις θὰ χαθῇ, θὰ γίνῃ σκόνῃ, μὰ ὁ κόσμος θὰ ἑακολουθῇ νὰ ὑπάρχῃ και ὁ θεὸς θὰ τὰ διευτύνῃ πάντοτε.

—Ἐ, λοιπόν, αὐτὸς ὁ Μεγάλος θεός, νομίζετε πῶς θέλει νὰ τὸν λατρεύετε φιλώντας ζωγραφιὲς μέσα σ' ἓνα μεγαλύτερο σπῖτι και ἀκούγοντας ἀκατανόητα λόγια ἀπὸ μερικοὺς, ποὺ ἐμπορεύονται τὸ ὄνομα του;

—Μωρε αὐτὸς εἶναι ἄθεος, μασῶνι ο;. Βαρᾶτε του.

Οἱ χωριάτες χούμιζαν ἀπάνου του. Ὁ παράξενος ξένος σταύρωσε τὰ χέρια, ἐνῶ ἓνα περὶ χαμόγελο ἀπλώνουνταν στὰ ὠχρά του χεῖλια.

Οἱ χωριάτες τὸν εἶχαν περικυκλώσει και τὸν χτύπαγαν ἄγρια. Σὲ λίγο ὁ παράξενος δασκαλευτῆς ἔπασε χάμου. Τὸ κακόμορφο πρόσωπό του, παραμορφωμένο ἀπ' τὰ χτυπήματα και λερωμένο ἀπ' τὰ αἵματα, φαίνονταν πὺδ ἄγριο ἀκόμα. Τὸ αἷμα του ἔφερνε μιὰ ἄσχημη μυρουδιά, λὲς κ' εἴταν φαρμακωμένο, μιὰ μυρουδιά ποὺ φερνε φρίκη κι ἀνατριχίλα. Παλλοὶ φεύγανε φοβισμένοι. Κάποιος θυμήθηκε τὸ Χριστό, ποὺ μετὰ τὸ θάνατό του ἔκαμε ὁπαδούς.

Ἠάττα ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τίμου Μαλάνου : «*Λυρικά Ταξίδια*». — Α. Μιλάνου Στρατηγόπουλου : «*Τζέλικας*». — Δ. Γληνοῦ : «*Γυναικεῖος Ἀνθρωπισμός*». — Γ. Ἀθίνα : «*Ἀγάπη στὸν Ἑπαιχτο*».

Τὸ βιβλίο τοῦ ποιητῆ κ. Μαλάνου, ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, μᾶς φανερώνει μιὰ ποίηση θερμὴ και λεπτὴ μαζί. Ὁ νέος ποιητὴς ζώντας ὀλόβηλος στὸν κόσμο τῆς θύμησης του, κατορθώνει και ζωντανεύει εἰκόνες κ' αἰσθήματα μὲ ἀρκετὴ τέχνη.

Τὰ λάθη σου ποὺ θράφηκαν μὲ τὴν ταπεινώσή μου θὰ τάγαπῶ κι ὁμπρὸς σ' αὐτά, ὅπως στῆς μοίρας τὰ γραφτά, δὲ θὰ ζητήσω, ἀγάπη μου, ποτὲ τὴ λύτρωσή μου! Τὸ ἔργο τοῦ δημίου μας μπορεῖ, νᾶναι σκληρό, μὰ πάντα μένει ὡραίο. Ἔτσι κ' ἡ θάλασσά μας ἡ σκληρὴ συντριβεῖ τὸ καρδί μου τὸ νέο, μὰ ὡς τόσο μαγνητίζει ἀστραφτερὴ και τῆς χαρίζονται ἄλλα ποὺ τὰ κλαίω!

Τὰ λάθη σου ποὺ θράφηκαν μὲ τὴν ταπεινώσή μου θὰ τάγαπῶ κι ὁμπρὸς σ' αὐτά, ὅπως στῆς μοίρας τὰ γραφτά, δὲ θὰ ζητήσω, ἀγάπη μου, ποτὲ τὴ λύτρωσή μου.

—Γραμμένο στὰ 1910 ἀπὸ τὸν ποιητὴ του, τυπώθηκε τώρα τὸ ἐπικολυρικὸ ποίημα «*Τζέλικας*». Ἡ ἱστορία του, ἱστορία ἀγάπης και θανάτου, πλέκεται μὲ δραματικότητα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Ἡ φόρμα του εἶναι δεκάστιχη στροφὴ μὲ στίχο δεκαετρασύλλαβο. Στὴν ἐποχὴ μας ὅπου ἡ ἐπικὴ ποίηση εἶναι λιγὰκι παραριγμένη, ὁ ποιητὴς τῆς «*Τζέλικας*» εἶναι ὁξίος γιὰ κάθε ἑπαινο, ποὺ προσπάθησε νὰ ξαναφέρει στὴ ζωὴ ἓνα εἶδος ποίησης, ποὺ δὲν εἴτανε ἄξιο τόσο νωρὶς νὰ σῶσει.

—Κυκλοφόρησε σὲ λιγοσέλιδο βιβλίο ἡ ὁμιλία τοῦ Δ. Γληνοῦ «*Γυναικεῖος Ἀνθρωπισμός*», ποὺ εἰπώθηκε στὴ σάλα τοῦ «*Παρνασσέου*» σὰ γίνανε τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀνώτερης Γυναικεῖας Σχολῆς, ποὺ στάθηκε ὁ ἴδιος ἰδρυτὴς τῆς. Ἡ φιλοσοφικὴ μὲρφη τοῦ ἀξιόλογου παιδαγωγοῦ, τὸν κάνει νὰ βλέπει μὲ μάτια φωτεινὰ τὴν κοινωνικὴ μας κατάσταση, και τὴ θέση τῆς γυναίκας στὴν ἐποχὴ μας. Στηριγμέ-

νος στη θεωρία του ιστορικού υλισμού ξέτασε το ζήτημά του κ' έδειξε ποιά ήταν η ανάγκη που τον έσπρωξε να ιδρύσει την 'Ανώτερη Σχολή. 'Ανάμεσα στ' άλλα είπε και τις ακόλουθες λέξεις: «Πραγματική στέρηση και στέρηση και φτώχεια από έπιστημονική και φιλοσοφική ένατένιση και ρύθμιση της ζωής μας. 'Εδώ υπάρχει το μεγαλύτερο χάσμα. Μεταφέρουμε, έπου το μεταφέρουμε, απλώς το γράμμα της ευρωπαϊκής έπιστήμης, το σκελετώδες περιεχόμενο, μάς ξεφεύγει ή σκέψη, ο ζωτικός χυμός. Και η περιορίζομαστε σ' αυτό το γράμμα και, ώς προς την ανώτερη σκέψη, τη θεωρητική πρωτότυπη έπεξεργασία, που μεταδίνει σάρκα και ζωή στο σκελετό, μεταβάλλουμε τον έγκεφαλό μας σε παγωμένο βάτραχο, η καλοκαθισμένοι άνετοι μέσα στα πάτρια, παίρνουμε' έχτρικη άρνητική στάση σε κάθε τι που έρχεται να μάς υπενθυμίσει τα δικαιώματα της ζωής και να λύσει τους διανοητικούς μας πάγους» Μά βρεθήκανε μερικοί που χαρακτηρίσανε την ίδρυση της Σχολής για γυναίκες, όχι τόσης άμεσης ανάγκης, αφού οι άντρες μας μένουνε για την ώρα τόσο άμόρφωτοι, κι άλλοι ακόμα έπανε πως ο κ. Γληνός θα έκανε έργο πιο δικαιότερο αν το σκολείο του προοριζότανε για τα πολλά κορίτσια που ζούνε στο πιο φτωχό σκοτάδι της άμάθειας και της πρόληψης, κι όχι για τις δεσποινίδας της πλουτοκρατίας, που η μόρφωσή τους δε θα πνίξη μέσα τους τα ένάντια του λαού συφέροντα της τάξης τους.

— 'Ο εκδότης 'Ι. Τιδέρης έδγαλε καινούριο βιβλίο, συλλογή στίχων, του ποιητή Γ. 'Αθάνα. Δη μοσιεύουμε στο σημερινό φύλλο μερικά τραγούδια, και σε κατοπινά θα μιλήσουμε ιδιαίτερα για την άξια τούτη συλλογή: «'Αγάπη στέν 'Επαχτο».

3

Στής έκκλησιās τα σκαλοπάτια
θέλω έναν όρθιο να σε ιδώ,
Να σε κοιτάξω μέσ στα μάτια
και τίποτα ν'ι μή σου είπω!

Θέλω ένα λαύρο μεσημέρι
βαθειά στο δάσος να σε βρω,
Να σοι χαϊδέψω άβρα το χέρι
και τίποτα να μή σου είπω!

Θέλω κ' ένα βραδιάκι ακόμα
κρυφά στον κήπο σου να μπώ
Να σοι φιλήσω άγνά το στόμα
και τίποτα να μή σου είπω!

5

*Όλα του 'Απρίλη τα λουλούδια
θα βγουν εκεί που θάν τους πώ

Με χίλια χρώματα να γράψουν
στη γλόη άπείω: Σ' αγαπώ!

Σ' όλα τα κύματα μαθαίνω
του τραγουδιού μου το σκοπό
Πάνω στη θάλασσα να γράψουν
με τον άφρό τους: Σ' αγαπώ!

*Αλλάζω τ' ουρανού την τάξη
κ' έτσι τ' άστέρια του σκορπώ
Που θα να γράψουν κάθε νύχτα
χρυσά κι αιώνια: Σ' αγαπώ!

7

Γαλήνιο, άθόρυβο, κρυμμένο
σε πολυτρίχια δροσερά,
Το σύλακι τρισευχισμένο
κυλάει τ' άστέρια ιερά.

Σα φλόγα πράσινη φουντώνει
γεμάτη άνθου: ή βατουλιά.
Και τί γλυκά λυαί τ' άηδόνι
μέσ στην άθόρητη φωλιά!

*Ελα μαζί μου να σε φτιάσω
νεράδα του κρυφού αλκακιού,
*Ελα μαζί μου να σε μπύσω
μέσ στη φωλίτσα τ' άηδονιού!

8

Σ' άκουσα χιές καθώς περνούσα
να τραγουδάς μέσ στην αύλη
Και το θεό μου ευχαριστούσα
γιατί δε μ' έκανε πουλί.

Σ' είδα στον κήπο σου το γιόμα
λουσμένη σ' ένα φως ξανθό
Και τον ευχαριστούσ' ακόμα
γιατί δε μ' έκανε ούτε άηθό.

*Ηθελα σκιά από το φθόνο
άηδόνι αν μ' έκανε ή άηθό.
Μα σαν καρδούλα πουύμαι μόνο
σ' άκούω, σε βλέπω, σ' αγαπώ!

15

Θέλω να λάμπω στην ψυχή σου
σαν το φεγγάρι στο γιάλο.
—Στ' όραίο μαζί μου προσευκήσου
μαζί μου όρκίσου στο καλό!

Θέλω στη σκέψη σου ν' άνέβω
σαν το ροδόφως της αύγης.

—Πίστεψε ὅτι κ' ἐγὼ πιστεύω
καὶ ζήτησέ μου ὅτι ποθεῖς!

Θέλω νὰ ψάλλω στὴν καρδιά σου
σὰν τὸ πουλάκι στὸ κλονιβί.

—'Αγάπα με κι ἀποξεγνοιάσου.
Καμιμι εὐτυχία πιδ ἀκριβή!

20

Μὲ χίλια λόγια μὲ μεθοῦσες
καὶ τ' ἀγαποῦσα τόσο πιά,
Ποὺ νόμιζα πὼς ἂν σιωποῦσες,
θᾶκαιγε ἡ δίψα τὴν καρδιά!

'Απόψε πῶκλεισες τὸ στόμα
καὶ δὲ μιλεῖς καὶ δὲ γελάς;
Σοῦ βρίσκω κι ἄλλη χάρη ἀκόμα
—ποιοὺς ξάφρει πόσες νὰ φυλάς!

Κάτου ἀπὸ φύλλα κι ἀπὸ ἀνθάκια
μιὰ μυστικὴ ἀναβρεῖ πηγὴ.
Ζάχαρι στάζουν τὰ λογάκια
καὶ μέλι στάζει σου ἡ σιγὴ!

21

Θαρρεῖς μὲ χάρδια καὶ μὲ γέλια
στὴ γλωρῶσιὰ τοῦ περβολιοῦ
Παίζουν τῶν ἴσκιων τὰ κουρέλια
μὲ τὰ μπαλώματα τοῦ ἡλιοῦ.

Καὶ τ' ἀγεράκι, ποὺ ἀνασταίνει,
καυχιέται ἀπάνω στὴ μηλιά
Τάχατε αὐτὸ πὼς τοὺς μαθαίνει
τὰ παιγνιδάκια τὰ τρελλά.

Τὸ ψεύτικο!... Μὲ στὸ τριφύλι
παίξαμε χτεῖς κ' ἐμεῖς οἱ δύο,
'Ἐτσι σὰν ἴσκιοι καὶ σὰν ἡλιοί,
χωρὶς νὰ μᾶς διδάξη αὐτό!...

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Μιά παράξενη μόδα.—Τὸ Ἑγγλέζικο ρομάντσο στὰ χρόνια
μας.—'Ἡ νιότη τῆς μαντόμ ντε Λαφαγιέτ.—Τὸ «Μι-
κρὸ Εἶδωλο» τῆς Σάρας Μπερνάρ.—Τὸ καινούριο
βιβλίον τῆς Ζυπ.—Τὸ ρομάντσο τοῦ Μάξ Ντεκώ.

—'Ἐξὸν ἀπὸ τὴ μόδα στὴν καλλιτεχνία γιὰ
κάθε νέγκ—μόδα ποὺ κατάντησε στὸ τέλος τοῦ πο-
λέμου τοὺς συλλέκτες στὴν ἀφέλεια νάλλάζουν μιὰ
μαντόνα τοῦ 13ου αἰῶνα μ' ἓναν κλασσικὸ fétiche—
τώρα ἡ ἴδια μόδα φαίνεται νὰ κάνει ἐποδο καὶ στὴ
φιλολογία.

'Ἐτσι μοναχὰ ξηγιούνται οἱ τόσες φιλολογικὲς
pégreries ποὺ βλέπουμε νὰ βγαίνουν, τὰ ρομάντσο
τῆς κ. Λουσι Κουστουριέ, ὁ Batouala τοῦ Ρενέ Μα-
ρὲν — τοῦ συγγραφέα ποὺ πήρε φέτος τὸ βραβεῖο
Γκονκοῦρ—κτλ. Σήμερα ἔχουμε κι ἀνθολογία νέγκρ
ἀπὸ τὸν Μπλαῖζ Σαντράρ. Θὰ εἴτανε δύσκολο κανεῖς
νὰ συγκεντρώσει σὲ μιὰ κρίση τὴν πολύμορφη καὶ
τὴν παράξενη ἐντύπωσή του ἀπὸ τὴν ἀνθολογία
αὐτὴ. Βρίσκει μέσα ὅ,τι θέλει. Ἐχει κομμάτια ἀρ-
κετὰ διασκεδαστικά, ἔχει καὶ πληχτικά, ἔχει καὶ
κάτι ἔξυπνα, διδαχτικά, φιλοσοφικά. Βέβαια γιὰ
πλοκή, γιὰ σύνδεσμο κανέναν, οὔτε λόγος. Κ' ἴσα
ἴσα αὐτὸ μπορεῖ νὰναι καὶ χάρη τους ἀντὶ ἐλάτ-
τωμα. Μὰ τὸ πιδ νόστιμο εἶναι τὸ πόσο ἐπιτυχημένα
μερικά τους ἀποδίνουνε κάτι προσόντα, λέει κανένας,
κάτι χαρακτηρισμοὺς τῆς κοινωνίας τῆς ἀνθρωπι-
νης. Ὅποιος διαβάσει λόγου χάρη τὸ ἀκόλουθο,
ἀδύνατο νὰ μὴ τοῦ δώσει στὴ στιγμὴ γιὰ τίτλο «τὸ
ἐμπορικὸ ταλέντο».

«Κάποιος ἔδωσε λιγάκι μέλι στὴ γιαιγιά του,
ἀλλαξιά μὲ λίγο στάρι. Παίρνει ὕστερα τὸ στάρι
καὶ τὸ δίνει στὰ πουλιά—ἀλλαξιά μ' ἓνα αὐγό. Τὸ
αὐγὸ σὲ κάποιον ἄλλον—ἀλλαξιά μ' ἓνα μπαστούνι.
Τὸ μπαστούνι σ' ἓνα ἐλέφαντα—ἀλλαξιά μ' ἓνα μα-
χαίρι. Καὶ τὸ μαχαίρι τέλος στὸ χασάπη μὲ ἀλλα-
ξιά μιὰ βεδινὴ οὐρά. Παίρνει λοιπὸν ὁ κατεργάρης
τὴν οὐρά καὶ πάει τρεχάλα, τὴ βουτάει σ' ἓνα
βοῦρκο, καὶ φωνάζει ἓνα γύρο. Ὅλο τὸ χωριὸ μα-
ζεύεται. Πιάνουν σωρὸς οἱ σπλαχνικοὶ γειτόνοι νὰν
τοῦ βοηθήσουνε γιὰ νὰ γλυτώσει, λέει, τὸ βόδι του.
'Α! καὶ τοὺς ἀπομένει ἡ οὐρά στὰ χέρια! «Τι μοῦ
κάνανε γιὰ τὸ Θεό! Μοῦ κόψατε τὸ βόδι μου!...»
κλαίει καὶ δέρνεται. Κ' οἱ ἐνοχοὶ μὲ τὴν ἀφέλειά
τους τοῦ πλερώνουνε καθένας κ' ἓνα βόδι.»

Μὴν πεῖτε λοιπὸν νὰ, ἓνας γεννημένος ἔμπορος.
Μπορεῖ νὰ πεῖτε καὶ νὰ, ἓνας πλούσιος ποὺ μᾶς θυ-
μίζει τοὺς διάφορους μας Κροίσους. Ἐχει κι ἄλ-
λες ἱστορίες πιδ βλακώδικες ἀκόμα καὶ πιδ νόστιμες
—ἴσως γι' αὐτό. Ὅπως κι ἂν εἶναι, ὁ Μπλαῖζ Σαν-
τράρ μὲ τὴν ἀνθολογία του μᾶς ἔδωσε ἰδέα τῆς
νέγκρ φιλολογίας ποὺ ἐμεῖς δὲν τὴν ὑποπευδύμαστε
κἂν ἴσαμε τὰ τώρα.

— Μ' ἓναν τόμο του ὁ Ἀμπιέλ Σεβαλλέ, «τὸ
'Ἑγγλέζικο ρομάντσο στὰ χρόνια μας» μᾶς δίνει μιὰ
πολύτιμη εἰκόνα τῆς ἐγγλέζικης παραγωγῆς. Ὅλο
τοῦ τὸ βιβλίο, ἔντεκα κεφάλαια μονάχα, σύντομο,
συγκεντρωμένο, καθαρὸ. Ἐνα κεφάλαιο τοῦ φτάνει
λόγου χάρη γιὰ τὸ ἐγγλέζικο ρομάντσο ἴσαμε τὸ
δέκατο ἑννατο αἶωμα. Δυὸ κεφάλαια μὲ δλάκερο τὸ
δέκατο ἑννατο αἶωμα, Ντίκενς, Θακερέι, Τζῶρτζ
'Ἐλλιοτ, Μέρεντιθ καὶ Χάρντυ. Ὑστερα δεκαπέντε
σελίδες γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Βικτωρίας καὶ τοῦ Ἐ-
δουάρδου Ζ', ἓνα κεφάλαιο δλάκερο γιὰ τὸ Σα-
μουέλ Μπάτλερ καὶ γιὰ τὴν ἐπίδρασή του, ἄλλο ἓνα

για τὸν Τζαίημς καὶ τὸ ψυχολογικὸ ρομάντσο, καὶ ὕστερα πιά, στίς ἄλλες 140 σελίδες τοῦ βιβλίου, ἡ ἐπιθεώρηση τοῦ καθαυτοῦ σύγχρονου, τοῦ σημερινοῦ ρομάντσου στὴν Ἀγγλία.

Τὸ βιβλίο τοῦ Σεβαλλέ εἶναι τόσο ὁμορφα, ἀμερόληπτα καὶ διαφωτιστικὰ γραμμένο πὺ δὲχι μόνον γιὰ τοὺς ξένους νὰ εἶναι πολύτιμο μὰ καὶ γιὰ τοὺς ἐγγλέζους τοῦ ἴδιου ἑνας μεθοδικὸς καὶ φωτισμένος ὁδηγός.

— Ἐνα ἱστορικὸ ρομάντσο τοῦ Ἀντρέ Μπωνιέ «ἡ νιότη τῆς Μαντάμ ντε Λαφαγιέ» (τὸ πρῶτο μέρος) βγήκε τώρα τελευταία στὸ Παρίσι, ἐκδόση Φλαμπαριέν.

Πηγές στὸ συγγραφεὶα φαίνεται νὰ στάθηκαν ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Huet μὲ τὸ Ménage, τὰ πορίσματα τοῦ ντ' Ὄσσονβίλ, τοῦ πρώτου βιογράφου τῆς κοντέσσας καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀλληλογραφία αὐτῆς τῆς Ἰδίας μὲ τὸν Ménage πὺ εἶχε τὴν τύχη νὰ τοῦ τὴν ἐμπιστευτεῖ ἕνα φιλικὸ τοῦ πρόσωπο πὺ τὴν εἶχε. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ρομάντσο τοῦ Μπωνιέ ἀντὶ ξερῆ βιογραφία γίνεται πὺ πολλὸ σὰν ψυχολογικὸ πορτραῖτο τῆς παράξενης αὐτῆς γυναίκας. Καὶ σὰν τέτιο εἶναι πολὺ ὁμορφο, πετυχημένο καὶ πρὶν ἀπ' ἑλα ἀληθινὸ. Βέβαια πὺ μὲς στὸ βιβλίο τοῦ δ Μπωνιέ δὲν κρύβει ἕνα θαυμασμὸ ἀπέραντο γιὰ τὴν ἡρωίδα του, μὰ αὐτὸ δὲν τὴν ἐμποδίζει νὰ μᾶς δείχνει καὶ τὰ ἐλαττώματά της, σὰν ἀληθινὸς ἱστορικὸς. Ἀκόμα τὴ βιογραφία αὐτὴ τὴν ἔχει γράψει καὶ μ' ἕνα στυλ τόσο ὡραῖο, καθαρὸ καὶ φροντισμένο, πὺ ὕστερα ἀπ' τὴ «Disgrâce de Nicolas Machiavel» τοῦ Ντυμαρτὲν καὶ τὴν «Ἐσωτερικὴ ζωὴ τοῦ Λαμαρτίνου» τοῦ Ζῆν ντε Κονιέ, δὲν εἶχαμε ἰδεῖ ἄλλο ἱστορικὸ ρομάντσο τόσο ὁμορφο. Ἐχει θαρρεῖ κανένας κατὶ ἀπὸ τὸν ἰδεαλισμὸ τῆς Σκοντιέρυ. καὶ τίς ὡραῖες λέξεις τοῦ Περρώ.

— «Μικρὸ εἶδωλο». Αὐτὸ τὸν τίτλο ἔχει τὸ ρομάντσο τῆς Σάρρας Μπερνάρ, πὺ εἶναι χωρὶς ἄλλο, σύντομο, ἡ ἱστορία τῆς Μεγάλης, ὅσο καὶ νὰ μὴν τὸ μαρτυρεῖ ἡ ἴδια της. Διαβάζοντάς το σὰ νὰ ἤθελε κανένας πὺ πολλὴ εὐλικρίνεια, λιγότερο φανατισμὸ καὶ πὺ μεγάλη δόση ἀνθρώπινου. Ὅλοι μας στὴν προσωπικότη τῆς Σάρρας Μπερνάρ θαυμάζουμε ὅχι μόνον τὴν καλλιτέχνισσα τὴ διαλεχτὴ παρὰ καὶ τὴν ἀνώτερη γυναίκα. Μὰ γι' αὐτὸ ἴσα ἴσα θὰ τὴν θέλαμε νὰ κατεδαίνει λίγο πὺ κοντὰ μας ἔχει βέβαια μὲ ἐξομολόγησε μιὰς ὁποιασδήποτε ἀδυναμίας — πὺ τὴ φανταζόμαστε ἀνάξια της — μὰ μὲ κάπια δόση ὅπως εἶπαμε ἀνθρώπινου μέσα στὴν ὅλη της τὴ διάπλαση. Ἄς ἐλπίζουμε πὺς μὲ κανένα της ἄλλο βιβλίο ἀργότερα ἴσως μᾶς λύσει κάπως τὸ μυστήριό αὐτῆς τῆς θείας ζωῆς πὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ παρὰ μὲ μιὰ τελεία ἀναληγία στὴν κάθε ἀνθρώπινη συγκίνηση.

— «Οἱ πεθαμένους μέλισσες» τοῦ Λεδὸν Λαφάξ εἶναι ἕνα ρομάντσο ὅλο ἀλληγορία, τρυφερότη καὶ ἀγάπη. Ὁ ἥρωάς του, ἕνας ἀνθρωπὸς ὀνειροπόλος πὺ δὲν τοῦ φτάνει ἡ μέτρια μὰ ἡρεμὴ καὶ εὐτυχισμένη του ζωὴ στὸ σπιτί του, σηκώνεται καὶ ξεκινεῖ γιὰ τοὺς μακρινούς ἀνατολικούς ὁρίζοντες, ἐκεῖ πὺ ζοῦσε καὶ ἕνας πρόγονός του, καὶ πὺ τὰ ὡραῖα μάτια τῶν γυναικῶν εἶναι τόσο πολλὰ ὅσα τὰστέρια τοῦ οὐρανοῦ τίς ζεστὲς νύχτες.

Καὶ φτάνει ἀλήθεια κάποτε στὸν οὐρανὸ αὐτὸν πὺ νοσταλγεῖ καὶ τὸν χαίρεται γιὰ λίγο. Μὰ τὴ μέρα πὺ, χορτασμένος καὶ κουρασμένος πιά, γυρίζει σπιτί του, εἰ χαρούμενες μέλισσες πὺ βούζαν στοργικὰ στὴ στέγη του πρὶν φύγει, ἔχουν πεθάνει πιά. Πάντα τοῦ φεύγοντας κανένας—αὐτὴ σὰ νὰ εἶναι ἡ ὑπόκρουση μὲς στὸ βιβλίο του—κάτι σκοτίζει οἴγουρα καὶ ἀπρόσχετα. Καλύτερα νὰ κἀθετα κανένας σπιτί του, ὅσο μέτρια καὶ ἂν τοῦ χαρίζει τὴ ζωὴ. Κ' εἰ μέλισσες μονάχα πὺ βούζουνε στὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κατὶ πὺ σκληρὰ μᾶς λείπει ἅμα τὸ σκοτώσουμε.

— Ὁ φίλος μου Πιερρότος τῆς Ζύπ. Ἐνα παρὰ μὺθι ὅπως ἑλα της καὶ πὺ σὰ νὰ τάκουσε ἕνα βράδι φεγγαρολουσμένο. Μιὰ χαριτωμένη ἰδιοτροπία τῆς Ζύπ πὺ δὲ τὴν χωρίζεται ποτὲ της, εἶναι νὰ πιστεύει πάντα της πὺς εἰ γυναῖκες ἔχουν θέληση στὸν ἔρωτα καὶ πὺς εἰ ἄντρες στέκουνε πιστοὶ σ' ἕνα ἰδανικὸ ὅλο χωρὶς ἐξαίρεση. Χαριτωμένο παρὰ μὺθι ὅπως ἑλα της, ἔξυπνα διασκεδαστικὰ γραμμένο. Ποῦ καὶ πὺ, ὅπως τὸ συνειθίζει ἡ Ζύπ, ξεσπάει καὶ καμμιὰ λέξη δυνατὴ σὰν μπόμπα. Μιὰν ἀλήθεια σὰ βροχὴ ἀπὸ ἀστέρια. Ἀλήθεια ψυχολογικὴ ἢ κοινωνικὴ, χωρὶς νὰ μᾶς εἰδοποιεῖ. Μ' αὐτὲς τίς χάρες της ἡ Ζύπ τὰ καταφέρνει πὺ τὰ παρὰ μὺθια της νὰ εὐχαριστοῦνε τὰ μεγάλα παιδιὰ, χωρὶς οὗτ' εἰ φιλόσοφοι νὰ κάνουνε ἐξαίρεση.

— Τὸ ρομάντσο τοῦ Μὰξ Νταιρὼ «Timon le Magnifique» ἔχει χαραχτηριστικὸ τοῦ πολὺ πνεύμα καὶ μιὰ χάρη ἐξαιρετικὴ, ὁλότελα λατινικὴ. Τὸ συμπαιθητικὸ παιδί, ὁ ἥρωάς του, ὁ ἐφευρέτης τοῦ «Πολυμορφισμοῦ» πὺ πέφτει ἀπὸ νοσητισμὸ καὶ πὺ πολλὸ ἀπὸ φτώχεια ψυχικὴ στίς πὺς γελοῖες εὐτοπίες, εἶναι, λέει κανένας, ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τῆς ἐποχῆς μας μὲ τὰ γούστα της καὶ τὰ συστήματά της. Δὲν τὸ ξαίρουμ ἀκόμα οἴγουρα τὸ πότε ὁ κυβισμὸς, φουτουρισμὸς καὶ ὅλοι εἰ τεχνικοὶ καὶ φιλολογικοὶ ντανταῖσμοι θὰ θαφτοῦν τελειωτικὰ καὶ περὶ φρονημένα, μὰ ὁ Νταιρὼ χτυπώντας μὲ τὴν εἰρωνεία του ὅλες αὐτὲς τίς εὐτοπίες, μᾶς δίνει ἕνα ρομάντσο ἐξυπνότατο.

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΟΡΘΩΣΗΣ

**Ἐν τῇ κλεινῇ πόλει τοῦ ποιητῆς στήν καθ' ἡμέραν
ρεῖοντα.**

Ὅταν ὁ ἑσπερὸς χειρουργὸς κ' ἐξοχάτος ὑπουργὸς τῆς παιδείας κ. Ζαῖμης, μετὰ τὴ βοήθειαν ἑνὸς πολυμαθέστατου γενικοῦ γραμματέα τοῦ κ. Σωτήρη Σακελλαρόπουλου, μαθητῆ καὶ γαμπροῦ τοῦ Μιττριώτη, ἀποφάσισε νὰ χτυπήσῃ τὴ δημοτικὴ γλῶσσα καὶ τοὺς δημοτικιστὰς, καὶ νὰ διαδώσῃ τὴν καθαρῆν, τὴ γνήσιαν αὐτὴ λαϊκὴ γλῶσσα, — σκόνταψε σὲ μιὰ μεγάλη δυσκολίαν. Δὲν μποροῦσε νὰ βρῇ πουθενὰ λόγιους καὶ λογοτέχνες νὰ τὸν ὑποστηρίξουνε στὴ μεγάλη του ἐθνοσωτήρια μεταρρυθμίσει. Ὅλοι οἱ λογοτέχνες εἶχανε κηρυχθεῖ δημοτικιστὰς, καὶ γράφανε, οἱ μητροπολίτες, τὰ ἔργα τους στὴ χυδαία γλῶσσα. Μὰ τὸ ἀστροποβόλο ἀνέμα, ποὺ ἔχουνε συγκεντρωμένο, οἱ σοφοὶ σύμβουλοι τοῦ ὑπουργείου, Μιχαλόπουλος, Ἐξαρχόπουλος, Σκιας, Οἰκονόμου καὶ ἄλλοι γεραροὶ καθηγητὲς τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν Ὀρθοδόξου γλώττης, πάλι θαματούργησε.

«Θὰ ἀναθέσωμεν», εἶπαν «τὴν δημιουργίαν προτύπου καὶ ὑγενισμένης καθαρῆς, εἰς λόγιους, οὓς ἡμεῖς αὐτοὶ θέλει δημιουργήσῃ». Κ' ἔτσι ἀποφασίσανε γιὰ τὸν περὶ λόγον νὰ διδάξουνε στὰ σχολεῖα λόγους ἐξόχων ρητόρων Ρέπουλη, Δούφα, Παπαγιαννάκου κ.λ., ἄρθρα πατριωτικὰ ὑπερόχων δημοσιογράφων Βλάχου, Ἰωαννάρου, Λαχανοκάκη κ. λ. καὶ τὰ θαυμάσια φιλολογικὰ ἔργα τῶν Παγανέλη, Βάβλη, Ραγκαβῆ καὶ ἄλλα «ἐκλελεγμένα ἐκ τοῦ *Λογίου Ἐρμού* τοῦ 1720». Μὰ γιὰ τὴν ποίησιν τὸ πρῶτον εἶτανε λιγὰ καὶ δύσκολον. Οἱ δημοτικιστὰς ἔτοιμοι εἶτανε — οἱ ἀπάτριδες! — καὶ τώρα, καθὼς καὶ πάντα, νὰ τοὺς κατηγορήσουνε, πῶς πάντες οἱ ξεσκαλίζουνε παλιὺς στίχους τῆς περασμένης γενεᾶς, καὶ πῶς σημερινοὺς ποιητὰς, ἄξιους γιὰ τὸ ἱερὸ αὐτὸ ὄνομα, δὲν μποροῦνε νὰ ἔχουνε στὴν καθαρῆν.

Ἀποφάσισε λοιπὸν τὸ «Μέγα Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον» τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἐνδόξου ἡμῶν παιδείας νὰ ἀναθέσῃ τὴν δημιουργίαν ποιητικοῦ οὔτερου καθαρῆς οὐρανίου «εἰς ἕνα τῶν κρατίστων». Ἀποτάθηκε στὴν ἀρχὴν στὸ Μενάρδο, ὕστερον στὸ Δροσίνη, ποὺ ἔξορνε καὶ τὰ στρίβουνε. Μὰ κ' οἱ δύο τοὺς ἀρνηθήκανε, γιὰ τὸν τοῦ ἀπαγορεύει τὸ πολιτικὸν τοῦ κόμμα γιὰ τὴν ὥραν. Ὁ Πανάς δέχτηκε μὰ ἡ γλῶσσα του κρίθηκε σόλοικη καὶ ἀσύνταχτη. Τότε σκεφτήκανε πῶς ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ διδασκαλικὸν κλάδον, καὶ σκεπτομένης τῆς ἐκλογῆς τοὺς ἔγινε ὁ περινοῦστατος καὶ πολυμουσώτατος γυμνασιάρχης Πατρῶν κ. **Χρήσιμος Δ. Θούας**. Ποιητὴς ἀπὸ τὴν περιφέρεια

ποὺ ἐκλέχτηκε βουλευτὴς καὶ ὁ ἑσπερὸς ἀναμορφωτὴς ὑπουργός!

Τὸ θάμα ἔγινε. Ὑστερὸν ἀπὸ τόσες δεκαετίες χρόνια σιωπῆς, ἡ καθαρῆς στιχοῦργησε πολυτιμώτατα κειμήλια. Ἡ φιλολογία μας ἀληθινὰ ἀναγεννιέται. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Θούα, τυπώθηκε τέλος καὶ κυκλοφόρησε. Ἐπιγράφεται: «Πίστις καὶ Πατρίς». Τίτλος μοντέρνος καὶ γεμάτος ἀπὸ ἀψηλὰ καὶ θεῖα νοήματα.

Φυσικὰ, τὸ βιβλίον ἀρχίζει μετὰ ἐναντιοπαλητικὸν ὕμνον. «Πρὸς τὰ Καλάβρυτα». Εἶναι ὁ τόπος ποὺ γεννήθηκε ὅχι μόνον ὁ ἀναμορφωτὴς ὑπουργός κ. Ζαῖμης μὰ καὶ ὁ γαληνότερος γενικός του γραμματέας κ. Σακελλαρόπουλος.

ὦ Καλάβρυτα, τίς ἄλλῃ
πόλιν εἶναι, ἐρωτῶ,
ὡς σὺ εἶσαι, ἐν ταύτῃ
μικρὰ ἄμα καὶ μεγάλη;

Κι ἀληθινὰ τὰ Καλάβρυτα, ἐνῶ εἶναι πολιτεία μικρὴ, εἶναι μαζὶ καὶ τόσο μεγάλη ἀφοῦ γέννησε ἕνα τέτοιο ὑπουργὸν καὶ ἕνα τέτοιο γενικό. . . Καὶ ἔακο-λουθεῖ:

Ὅλα τὰ κειμήλιά σου
εἴν' ἐν σοὶ τὰ ἱερὰ
καὶ ἐν νότῳ καὶ βορρᾷ,
καὶ πρὸς ἔω καὶ δυσμὰς σου!

Οἷας φέρεις ἀναμνήσεις
παλαιὰς τε καὶ καινὰς,
Τὶ ἐλπίδας ποθεῖναις
τὶ ἀγίας συγκινήσεις!

Ὅσον κρύπτεις μεγαλεῖον
ὑπὸ ὄψιν ταπεινὴν,
οἷαν εὐκλειαν καινὴν
ὑπὸ σπινθηρί, μέλλον οἷον!

Ὅτι δὲν κατάρθωσε ἡ τελευταία ποιητικὴ γενεὰ μετὰ τὴν δημοτικὴν τῆς γλῶσσας, τὸ κατάρθωσε ὁ μεγαλοφάνταστος γυμνασιάρχης ποιητὴς. Νὰ δώσῃ γνήσια ἑλληνικὴ ποίησιν, ποὺ νὰ χτυπᾷ ἴσια στὴν καρδίαν! Τὸ κατάρθωμα τοῦτο δὲν εἶναι τυχαῖον. Πρέπει μεγάλη ἐπιτροπὴ τῆς Ἐθνοσυνέλευσης, νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ τὸ μελετήσῃ. Ὁ κ. Λεβίδης, ὁ κ. Μητσόπουλος, κ' οἱ ἄλλοι γλωσσασμύντορες τῆς ἀγίας ἡμῶν γλώττης, θὰ μείνουν τὸ λοιπὸν χωρὶς τέτοια ἐθνικὴ ἐργασία;

Μὰ ὁ ποιητὴς δὲ θέλει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Καλαβρυτίνην γῆν. Γράφει δεύτερον ποίημα σὲ ἑννέα ὁλόκληρες σελίδας: «Μέγα Σπήλαιον». Ἐδῶ κανεὶς μπορεῖ νὰ θαμᾷ ἄλλο κατάρθωμα τοῦ γυμνασιάρχου.

Ὅλοι οἱ ποιητὰς, καθὼς ἔχομεν, ἔχουνε τὰ δυνάμει, μὰ καὶ τὰ δυνάμει μέρη τοῦ ἔργου τους. Τὰ δὲ-

νατα είναι κείνα που πεζολογούνε. Αὐ λοιπόν ! Πεζολογία στὸ Θούα δὲν ὑπάρχει πουνθενά. Ὅποιο μέρος κι ἂ διαλέξετε εἶναι ὅλο ζουμί καὶ ποίηση :

Τότε ἐμαίνει' ἡ εἰκονομαχικὴ
αἵρεσις κ' ἐν τῇ χώρᾳ τῇ Ἀχαϊκῇ
Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν πολεμήσασα
δεινὰ δὲ ταύτῃ πλεῖστα προξενήσασα.
Προσέθηκαν δ' εἰς τόσους ὀλεθρίους τῶν
τότ' οἱ εἰκονομάχοι κακουργίους τῶν
τὸν τῆς Μονῆς τῆς τοῦ Σπηλαίου ἐμπρησμὸν
καὶ πλείστων κειμηλίων τῆς ἀφανισμὸν.

Μᾶς φαίνεται ὅμως, πὼς θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ, νὰ
κίνοῦμε καὶ μιὰ σοβαρὴ παρατήρηση στὸ Ὑπουργεῖο. Τὸ ποίημα ποὺ ἐπιγράφεται : «Τῷ Οἰκουμένικῳ
Πατριάρχει Ἀγίῳ Γρηγορίῳ τῷ πέμπτῳ» ἔχει μιὰ
στροφὴ ἀντιπατριωτικὴ. Ἐνῶ ἐμεῖς ξέρουμε πὼς τὸν
Τοῦρκο, θὰ τὸν καταστρέψῃ μιὰ γιὰ πάντα ἡ δαι-
μονία ἑλληνικὴ λόγχη, ὁ κ. Θούας, ἔχει τὴ γνώμη
πὼς «ὀλετῆρ» τῶν βαρβάρων πρέπει νὰ γείνη ὁ ἀεί-
μνηστος Γρηγόριος.

Καὶ νῦν ἡμῖν γενν.ὸ σωτὴρ
πρεσβεύων τῷ Χριστῷ μας,
Κυρίῳ καὶ Θεῷ μας,
τῆς δὲ Τουρκίας ὀλετῆρ.

Εἶναι ἀξιοθαύμαστος ὁ παιδαγωγικὸς τρόπος, ποὺ
μεταχειρίζεται ὁ γυμνασιάρχης ποιητὴς γιὰ νὰ μπάξῃ
στὴν καρδιὰ τοῦ λαοῦ τὸ πατριωτικὸ αἶσθημα. Δὲν
παίρνει τὰ θέματά του ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 21,
μ' ἀναβαίνει πιὸ ψηλά, διαλέγοντας ζωντανώτερες
ζουγραφίες. Στὸ ποίημα : «Ἡ ἐν Θεοδοπούλῃ μάχη»,
βρίσκουμε τέτοιους γνήσια ἑλληνικοὺς καὶ καθαντὸ
πρωτότυπους σίχους. Ὁ Λεωνίδα, λέει :

«Ἐκλέξατε τὸν θάνατον. Κἄς μάθῃ ἡ Πατρίς μας,
πὼς δι' ἡμᾶς ὑπέρτερον τυγχάνει τῆς ζωῆς μας,
τὸ ἱερὸν καθήκον μας καὶ ὅτι προτιμῶμεν
ἔδω νὰ ἀποθάνωμεν ἢ νὰ τὸ παραβῶμεν».
Ὡς εἶπε ταῦτα, ἔφριξεν ἡ φάλαγξ κ' ἐκινήθη
ὡς ζῶν τι θυμοειδὲς πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη
καὶ ἐξελθοῦσα τῶν στενῶν ζητεῖ μὲ τὴν δριμύνην
ἐν μόνον, ἵνα ἀκριβὰ πωλήσῃ τὴν ζωὴν τῆς.
Καὶ τὴν ἐπώλῃσ' ἀκριβὰ ! Θραυσθέντων τῶν δοράτων
μὲ τὸς μαχαίρας μάχονται καὶ μὲ τὰ στόματά των.

Τὶ ἀψηλὰ αἰσθήματα καὶ τί ποιητικὲς εἰκόνες, ποὺ
ἐν τολμήσῃ κανεὶς νὰ εἰς κατηγορήσῃ γιὰ χασάπικες,
«δὲν θέλει συγκαταλέγεσθαι μεταξὺ τῶν ἀκραιφνῶν
ἐλλήνων». Μὰ ὁ ποιητὴς Θούας, δὲ σβύνει μόνον τὴν
ποιητικὴν του δίψα στὶς πατριωτικώτατες αὐτὲς πηγές,
μὰ προχωρεῖ καὶ στὴ φιλοσοφία. Ὡς ἄποιοι, βαβαί,
ἰώ, λατατά, λαταταῖά ! Τρία ἔξοχα ποιήματα, ἀντι-

προσωπεύουν τὸ εἶδος αὐτό. «Τὸ βιβλίον τοῦ θανά-
του». — «Τὸ βιβλίον τῆς κρίσεως» καὶ «Τὸ βιβλίον
τῆς Κολάσεως». Καὶ τὰ τρία ὁμῶς κλείνουν κάποιον
βαθμιονόητο σύμβολο, γιὰ τὸν ποιητὴ, τὸν ὑπουργό
του καὶ τὸ γενικὸ του. Τὸ πρῶτο συμβολίζει τὸ θά-
νατο τῆς δημοτικῆς, τὸ δεύτερο τὴ μέρα τῆς κρίσεως
τοῦ δράστη, καὶ τὸ τρίτο τὸ μέρος ποὺ αὐτὸς θὰ βαλθῇ.

Ὑπάρχ' ἡμέρα ἄρα γέ τις ἡ φοβερωτέρα,
νὰ ἦνε σοῦ, ὦ φοβερά τῆς Κρίσεως ἡμέρα ;
Τότ' ὡς λεπτὸν θὰ τυλιχθῇ ὁ οὐρανὸς χαρτίον
θὰ πέσουν τᾶστρα, θὰ σβεσθῇ τὸ φῶς τῶν οὐρανίων
φωστήρων τὰ τῆς φύσεως στοιχεῖα θὰ καῶσι,
αἱ θάλασσαι θὰ φρίξωσι καὶ θὰ ἐλαττωθῶσι.

Τὸ τελευταῖο μέρος, ποὺ κλείνει, τὴν ὑπέροχην κ'
ἀπολαυστικώτατην τοῦτη ποιητικὴν συλλογὴν, ἐπιγράφε-
ται «Μυθάρια». Ποτὲς δὲν μπορούσε νὰ φανταστῇ
κανεὶς πὼς ἡ καθαρεύουσα θὰ ξεπετάξῃ εἰς τέτοιον
Αἷσωπο, Λαφονταῖνο, Τριλούσα καὶ Ναστραδὶν Χόν-
τζα.

Γεωργὸς κοχλίας ψήνει
ὦν καθεὶς σιγμὸν ἐκχύνει,
ἡ πυρὰ ἐν ᾧ τὸν φλέγει
ὁ ἀγρότης τότε λέγει
«ὦ ἀνόητοι κοχλῆαι
ἐν ᾧ καίοντ' αἱ οἰκίαι
ὕμῶν κ' εἰσθ' ἐν δυστυχίᾳ
τραγωδεῖτ' ἐν εὐθυμίᾳ ;»
Πλείστους ὅσους περιμένει
πῦρ φρικτὸν ἐν τῇ γεέννῃ,
ἐὰν μὴ μετανοῶσι.
Παῖζον δ' οὗτοι καὶ γελῶσι,
ἀντὶ νὰ μετανοῶσι,
ἀντὶ νὰ διορθωθῶσι.

Θέλαμε νὰ ξέρουμε, ἂν θὰ τολμήσῃ κανεὶς ἀπὸ
τοὺς γνωστοὺς ὡς τώρα δημοτικιστὲς λυρικοὺς μας,
νὰ ξαναγράψῃ μισὸ στίχο, ὕστερ' ἀπὸ τὸ μάθημα ποὺ
ἔδωσε στὴ σημερινὴ ποίηση, ὁ μέγας ποιητὴς
Θούας. Ποιόνε νὰ εὐγνωμονοῦνε τάχατες τὰ νέα μας
γράμματα ; Τὸν ποιητὴ τοῦτο ἢ ἐκείνους τοὺς ἔξοχους
ἀντρες ποὺ ἀποτελοῦνε τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκπαιδευ-
τικῆς παλινόρθωσης, γιὰ τὴν ἐφεύρεσίν της ; Ἔτσι
τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ποὺ γενεὲς γενεῶν δὲν μπορέ-
σανε νὰ τὸ ταχτοποιήσουνε, τὸ λύνει τώρα ἡ σοφὴ
Ἐπιτροπὴ, μὲ εἶνανε ποιητὴ, ποὺ αὐτὴ, μὲ τὰ μανι-
φέστα της, κατὰ τῆς δημοτικῆς, τοιᾶ δημιουργήσας καὶ
τονὲς διάλεξε.

Κι ὁμῶς ὁ ποιητὴς Θούας, τὸ τελευταῖο του «μυ-
θάριον» μὲ μεγάλη σατανικότητα τᾶχει συνδέσει, θέ-
λοντας νὰ συμβολίσῃ τὸν πόλεμον τῶν μισθῶν καὶ τῶν

καθαρενουσάνων, πού έγινε τὸ τελευταῖα χρόνια μέσα
στό εὐτυχισμένο ὑπουργεῖο τῆς παιδείας.

Ἵπεράνω γεφυρίου
ὠγκωμένου ποταμίου
τράγοι δύο, ἀπαντηθέντες
ποτὲ καὶ συνερισθέντες,
ποῖος πρῶτος νὰ περάσῃ
δι' αὐτοῦ καὶ πέραν φθάσῃ,
«ὕποχῶρει νὰ περάσω»
ὁ εἷς λέγει, «θὰ περάσω
ἐγὼ πρῶτος» λέγ' ὁ ἄλλος,
καὶ ὀργίζονται μεγάλως
συμπλοκὴν δ' εὐθὺς ἀρχίζουν
πρὸς ἀλλήλους, κρατίζουν
δὲ ἀλλήλους μετὰ λύσεως,
ἀλλ' ἀμφοτέροι ἐπίσης
εἷς τὸ ρεῖθρον κρηγνισθέντες
κ' ἐν ταύτῃ ἀποπνιγέντες,
δειλοῦν, ὅτι ὁλεθρία
εἶναι ἡ ὑπεροψία.

Ἔτσι, εἴτανε πεπρωμένο ἡ λυρική ποίηση ν' ἀνα-
γεννηθῇ ὑπὸ ἓνα γυμνασιάρχῃ, κ' ἡ καθαρεύουσα νὰ
δοξαστῇ ἐπὶ Ζαΐμῃ. Καὶ θὰ θέλαμε γιὰ τὸν ποιητὴ
Θοῦν νὰ ρωτούσαμε τὴν Ἐθνουσυνέλευσιν: Τὰς Θεοὺς;
(ἀρβανίτικα: τί λές;) μὲν... Θεὸς Κύριε φυλακὴν τῇ
στόματί μας.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Γράφετε σύντομα καὶ καθαρογραμμένα γράμματα.

**ΣΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΤΡΟΦΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ.**—Τῇ συντροφῇ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμεῖς τὴ
λογαριάζουμε 50 δραχμὲς τὴ χρονιά καὶ ἀνά-
λογα τὸ ἐξάμηνο. Τὰ δολλάρια, οἱ λίρες καὶ τὰ
χρυσὰ φράγκα δὲν μποροῦν σήμερα νὰ πλη-
ρωθοῦν, διὰ τὴν ἡ στερελίνα, τὸ δολλάριο καὶ
τὸ φράγκο ἔχουν ἀνελθῇ τόσο ψηλά, οὕτε πάλι
μποροῦμε ἐμεῖς νὰ τρέχουμε κάθε ὥρα στὸ
Χρηματιστήριον καὶ νὰ παρακολουθοῦμε τὸ
ἀνεβοκατέβασμά τους. Γιὰ τοῦτο ἂς μένουν
αὐτά, ἔτσι γιὰ φιγούρα στὸν πίνακα, καὶ ἂς
μᾶς στέλνονται οἱ συντροφὲς σὲ δραχμὲς.

κ. Α. Μιχ. Πήραμε τὴ συντροφὴ καὶ εὐχαριστοῦμε.
Γιὰ τὸ «Συριανὸ ἡμερολόγιον» (δρ.5) γράψε στὸ «Ἀθηναϊκὸ
Βιβλιοπωλεῖον» Χ. Γιαννιάρη. Παρακάλεσε τὸν κ. Ἰ. Ἀν-
τωνίου νὰ μᾶς στείλῃ τὴν καινούρια ἀντρέσα του.—κ. Γ.
Χονδρ. Οἱ στίχοι στὴ δεύτερη στροφὴ τρικλίζουν.—κ.
Ἐκτ. Οἱ κ. Καλούτσι καὶ τὰ δυό, ὅχι ὁμῶς καὶ καλά.—
κ. Στ. Κουρ. Θὰ δημοσιευτεῖ.—κ. Π. Κλ. Ὅχι καὶ τόσο
καλὸ καὶ ἀνορθόγραφο.—κ. Ν. Γ. Μετ. Οἱ στίχοι καλοὶ
μὰ τὸ ποίημα ὅχι καὶ τόσο. Στείλε μας κανένα ἄλλο καὶ
τὴ διεύθυνσή σου νὰ σοὶ στέλνουμε τὸ φύλλο.

ΤΟ ΑΣΘΜΑ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΘΕΡΑΠΕΥΘΗ

**Εἷς διδάσκαλος Ἰατρὸς θ' ἀποδείξῃ τοῦ-
το εἰς τοὺς πάσχοντας ἐν Ἀθήναις.**

Ἡ καταπληκτικὴ δήλωσις ὅτι τὸ ἄσθμα δύναται
ν' ἀνακουφισθῇ στιγμιαίως προερχομένη ἐκ τὸσον
καλῶς γνωστῆς προσωπικότητος ὡς ὁ Ἰατρὸς Σύφμαν
(Διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Λουδο-
βίκου) θὰ εἶναι ἐνδιαφέροντα εἰς τοὺς πάσχον-
τας ἀπὸ ἄσθμα. Ἡ πείρα τὸν πλείστον ἀσθματικῶν
εἶνε ὅτι ὀλίγη ἀνακούφισις τοῖς προσεφέρθη διὰ τῶν
μέχρι τοῦδε χρησιμοποιουμένων μεθόδων, προσέτι
δὲ ὅτι ἡ νόσος ἐθεωρεῖτο ἀδερῖπυτος. Ὁ διδάσκαλος
οὗτος Ἰατρὸς, ἐν τούτοις, κατόπιν μακροχρονίου μελέ-
της τοῦ ἄσθματος καὶ τῶν συναφῶν παθήσεων ἔχει ἀ-
νακαλύψει ἓν φάρμακον, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἀνακου-
φίζει καὶ τὰς σφοδροτέρας προσβολὰς ἄσθματος, δυ-
σπνοίας, καὶ βρογχίτιδος. Τόσον πλήρης εἶνε ἡ πίστις
τοῦ Ἰατροῦ Σήφμαν εἰς τὸ φάρμακόν του, ὥστε παρα-
καλεῖ τὴν ἐφημερίδα μας ν' ἀναγγεῖλῃ ὅτι προσφέρει
κυτίον δοκιμῆς τοῦ Σήφμαν Ἀσθμαντόρ «Schifmanns-
s Asthmabor» εἰς πᾶν ἄτομον, ὅπερ θὰ τῷ ἀποστείλῃ
ἁπλῶς τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσίν του (ἀνευ ἐτέρου)
καθαρογραμμένον ἐπὶ ταχυδρομικοῦ δελταρίου.

Ὁ Ἰατρὸς Σήφμαν πιστεύει ὅτι μιὰ πραγματικὴ
δοκιμὴ θὰ εἶναι ἡ πλέον πειστικὴ καὶ πράγματι ἡ μό-
νη ὁδὸς νὰ ὑπερπηδήσῃ τὴν φυσικὴν προκατάληψιν
χιλιάδων ἀσθματικῶν, οἵτινες ἔχουσι μέχρι τοῦδε ζητή-
σει ἀνακούφισιν εἰς μάτην.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ δοκιμάσωσι τὸ φάρμακον τοῦ
το, θὰ λάβωσιν ἐν κυτίον δοκιμῆς ταχυδρομικῶς δω-
ρεάν, ἐὰν ἀποστείλωσιν μόνον τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύ-
θυνσίν των (ἀνευ ἐτέρου) ἐπὶ ταχυδρομικοῦ δελταρίου,
ἐντὸς τῶν ἐπομένων ἑξ ἡμερῶν εἰς τοὺς ἀντιπροσώ-
πους τοῦ ἱατροῦ Σύφμαν. Τσίπην καὶ Βασιλειάδην Εὐ-
ριπίδου 6 Ἀθήνας.